

Az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése

Procyon lotor
Mosómedve

Elterjedés

Magyarország területén az 1980-as évek óta van jelen; megjelenése részben a szomszédos országokból való terjedésének, részben a hazai állattartóktól való kiszabadulásának következménye. Az ország számos pontjáról ismertek szórványadatai; úgy tűnik, a faj fokozatosan terjeszkedik hazánk területén.

Vonatkozó jogszabályok

- 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról
- 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
- 3/2001. (II. 23.) KöM–FVM–NKÖM–BM együttes rendelet az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól
- 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól
- 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról

Kezelési intézkedések

Az adatlapon összefoglalt információk a *Kézikönyv az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése* című kiadványból származnak [ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm], melyből további, még részletesebb információk nyerhetők a konkrét kezelési intézkedésekről, eddigi tapasztalatokról. A kézikönyvben leírt kezelési intézkedések végrehajtása előtt ajánlott azok alkalmazásának teljes körű áttekintése, beleértve a hatékonyságot, az állatok jólétére gyakorolt lehetséges hatásokat és mellékhatásokat, valamint a helyi körülmények, a rendelkezésre álló erőforrások és kapacitások figyelembevételét.

A kézikönyv használóit arra kérjük, hogy azokat a kezeléseket alkalmazzák, melyek állatjóléti szempontból a legkedvezőbbek, értelemszerűen a tagállamok saját jogszabályi körülményeit figyelembe véve, anélkül, hogy veszélyeztetnék az intézkedések hatékonyságát. Fontos, hogy az intézkedések a lehető legkisebb mértékű szenvedést okozzák az állatoknak, de figyelembe kell venni egyéb szempontokat is, mint például a költségek, igények, hasznok, a megvalósíthatóság és a közvélemény esetleges vélekedése.

Az állatjóléti hatások értékelése és kategorizálása:

	Általános hatás a jólétre (5 terület) Az intézkedés jólétre gyakorolt hatását értékeli, kivéve az állat tényleges megölését (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)			Halálozás módja Az állat életének kioltásának módszerének jóléti hatását értékeli (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)		
Kategória	Nincs hatás (0)	Enyhe – Mérsékelt hatás (1)	Súlyos – Extrém hatás (2)	Azonnali halál (nincs szenvedés) [0]	Nem azonnali halál (enyhe – mérsékelt szenvedés) [1]	Nem azonnali halál (súlyos – extrém szenvedés) [2]

Módszer	Cél	Hatékonyság és költségek	Állatjóléti hatások kategóriái	
			Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Kémiai sterilizálás csaliban és injekcióval	Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Bár a módszer potenciálisan alkalmazható a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban. Fogságban tartott hímeknél progesztin injekciót (Delvosteron), míg nőtényeknél progesztin-implantátumokat (MGA és Implanon), GnRH agonista implantátumokat (Suprelorin), progesztin-injekciót (Delvosteron, Depo-Provera) már használtak és mindegyikük hatékonynak bizonyult a szaporodás gátlásában. Általánosságban elmondható, hogy a nem szájon át alkalmazott fogamzásgátlók a legjobban egy szűk elterjedési területen belül élő, viszonylag kis létszámú állományok esetében alkalmazhatóak hatásosan. Amennyiben széles körben megoldott lenne fajspecifikus csalikon keresztül a szájon át történő beadás, úgy az nagymértékben megnövelné ezen szerek idegenhonos inváziós fajok elleni kezelési eszközként való alkalmazását.	(0) – (1)	NA
Vadászkutyák (nyomkövetés/ugatás)	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Bár a módszer alkalmazható a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban.	(0) – (1)	NA
Júdás állatok	A módszer fejlesztés alatt áll	Bár a módszer alkalmazható a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban.	(1)	NA
Lelövés	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Bár a módszer alkalmazható a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban.	(0) – (2)	[0] – [2]
Rugós csapdák	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Bár a módszer elérhető és potenciálisan alkalmazható a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban. Habár a csapdázás nagyon munkaidő-igényes és bizonyos terepen nehezen kivitelezhető, általánosságban véve hatékonynak tekinthető.	(1) – (2)	NA

Módszer	Cél	Hatékonyság és költségek	Állatjóléti hatások kategóriái	
			Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Ketreccsapdák	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány- szabályozás / Elszigetelés	Rendkívül hatékony, több esetben bizonyítást nyert, hogy a módszerrel nagyon gyorsan lehet befogni a vadon élő egyedeket. Ennek ellenére további vizsgálatokra van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban. Ahol a kiirtás a cél, a legjobb a csapdákat más módszerrel kombinálva használni, hiszen bizonyosan lesznek olyan egyedek, melyek el fogják kerülni ezeket. Állomány-szabályozásra is alkalmas a módszer, de igen nagy időráfordításra van hozzá szükség. Hátránya, hogy nagyon munkaidő-igényes és bizonyos terepen nehezen kivitelezhető.	(0)	[0] – [2]

Módszerek az elpusztításra/eltávolításra a megfogást követően

Módszer	Állatjóléti hatások kategóriái	
	Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Eutanázia injekcióval	(0) – (1)	[0] – [1]
Fogságban tartás	(1)	NA
Lelövés	(1)	[0]
Sebészeti sterilizálás	(1)	NA

Dátum: 2022.09.14.

Forrás

A kézikönyv az Európai Bizottság idegenhonos inváziós fajokat bemutató oldalán érhető el: ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Fotó forrása: *Procyon lotor* Mosómedve © Dennis Church CC BY-NC-ND 2.0

Felelősségi nyilatkozat: Ez a kérdőív a 07.027746/2019/812504/SER/ENV.D.2. számú szerződés keretében készült („Az idegenhonos inváziós fajok humánus kezelésére vonatkozó legjobb gyakorlatok meghatározása, értékelése, megosztása és terjesztése”). A bemutatott információk és vélemények nem feltétlenül minden részletre kiterjedőek és nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság, az IUCN, az APHA, az Eurogroup for Animals, az EAZA, a Newcastle University vagy az EAR hivatalos véleményét. A Bizottság nem garantálja a jelen dokumentumban szereplő adatok hitelességét. Sem a Bizottság, sem az IUCN, vagy az ő nevükben eljáró személyek, beleértve a dokumentumok szerzőit és az abban résztvevőket, nem vonható felelősségre az abban foglalt információk felhasználásáért. A sokszorosítása forrás megjelölésével engedélyezett.

Visszajelzés: Várjuk azokat a megjegyzéseket, amelyek elősegíthetik a dokumentum fejlesztését. Kérjük, észrevételeit e-mailben küldje el az ENV-IAS@ec.europa.eu e-mail címre.